

В. В. Коваленко, канд. юрид. наук, докторант
Національна академія наук України
Інститут держави і права імені В. М. Корещького
Відділ проблем державного управління та адміністративного права
вул. Трьохсвятительська, 4, Київ, 01001, Україна
e-mail: kovalenko.v.v@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0009-8283-9267>

ЩОДО ЗМІСТУ ТА СУТНІСНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

У даній науковій статті з'ясовано зміст та на підставі отриманих результатів дослідження сформульовано авторський варіант поняття «міжнародно-правові акти з питань регулювання та реалізації політики сталого розвитку економіки».

Здійснена також класифікація зазначених правових джерел за критерієм їх юридичної значущості для України на п'ять груп. При цьому констатовано, що всі такі групи мають відповідати вимогам ч. 2 ст. 9 Конституції України, а саме – укладання міжнародних договорів, які їй суперечать можливе лише після внесення відповідних змін до зазначеного Основного Закону, що є досить актуальним в умовах відкритої військової агресії росії проти нашої країни, основним завданням якої є посягання на національні інтереси та в цілому на національну безпеку України.

Виходячи з існуючих у зв'язку з цим проблем, які пов'язані з посяганням у тому числі на об'єкти правової охорони у галузі економіки, у цій роботі запропонована низка науково обґрунтованих заходів, спрямованих на удосконалення правового механізму регулювання і реалізації державної політики сталого розвитку економіки України в умовах воєнного стану, з урахуванням при цьому загальновизнаних у світі міжнародних законодавчих і теоретико-доктринальних підходів.

Доведено, що необхідність видозміни чинного законодавства України, яке регулює питання економічної діяльності, обумовлена особливостями її функціонування в умовах воєнного стану та закріпленням у ньому з цього приводу спеціального правового інституту (зокрема, в ст. 64 Конституції України та у Законі України «Про правовий режим воєнного стану»).

Встановлено також, що правовий механізм зовнішньоекономічної діяльності України з міжнародними фінансовими організаціями (у першу чергу, з Міжнародним валютним фондом) не відповідає у сьогоденні національним інтересам нашої держави та виступає у зв'язку з цим однією з детермінант, що створює потенційні загрози для національної безпеки.

Ключові слова: міжнародний правовий акт; сталий розвиток економіки; державна політика; національне законодавство; класифікація; особливості економічної діяльності; правове регулювання; реалізація нормативно-правових актів; національні інтереси; національна безпека.

Постановка проблеми. Вибір нашою державою європейського, пов'язаного зі вступом у Європейський Союз, та Євроатлантичного, який стосується

приєднання до НАТО, напрямів, а також правові прогалини та колізії у цілому норм міжнародного права і бездіяльність у зв'язку з цим відповідних суб'єктів та інститутів ООН, що проявляються в період відкритої збройної агресії росії проти України на протязі 2022-2025 рр., обумовлюють по-новому та більш критично оцінити потенційні можливості та реальний вплив міжнародно-правових актів на формування, розвиток і функціонування всіх, без винятку, суспільних відносин. Особливо актуальним і практично значущим це питання є для процесу правового регулювання та реалізації державної політики сталого розвитку економіки України. При цьому, якщо виходити з аналізу змісту, спрямованості та юридичної сили зазначених правових джерел, то їх можна класифікувати на такі групи, а саме це:

а) міжнародно-правові акти, які є частиною національного законодавства (ч. 1 ст. 9 Конституції України та ст. 9 Закону України «Про міжнародні договори України»);

б) міжнародно-правові акти, які при підписанні, ратифікації, затвердженні та прийнятті Україною включені до національного законодавства зі внесеними нашою державою письмовими заявами та застереженнями, які не суперечать нормам міжнародного права (ст. 10 вказаного вище Закону);

в) міжнародно-правові акти, які не потребують ратифікації (ст. 9 Закону України «Про міжнародні договори України») та затверджуються, якщо вони передбачають вимогу щодо їх затвердження або встановлюють інші правила, ніж ті, які зазначені в нормативно-правових актах Президента України або Кабінету Міністрів України (ч. 1 ст. 12 вказаного Закону);

г) міжнародно-правові акти, до яких приєдналась Україна (ст. 13 зазначеного законодавчого акту);

г) міжнародно-правові акти, які носять факультативний (не обов'язковий) характер для України, але в силу «неписаних» у них принципів, що не суперечать Конституції України, мають братись до уваги при формуванні та видозміні національного законодавства.

У цілому, якщо узагальнити існуючі на всіх рівнях підходи відповідних фахівців (законодавчому, доктринальному, правоохоронному, правозастосовному, т. ін.), то під «міжнародно-правовими актами з питань регулювання та реалізації політики сталого розвитку економіки» слід розуміти такі зазначені правові джерела, що носять як обов'язковий, так і факультативний характер для виконання Україною, якщо вони не суперечать Конституції України та не посягають на її суверенність і незалежність, а також спрямовані на підвищення рівня ефективності діяльності у даній сфері суспільних відносин та на приведення її до кращих світових практик і забезпечення у зв'язку з цим соціальної, демократичної та правової природи її функціонування в умовах воєнного стану та у післявоєнний період.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Закріплення у преамбулі Конституції України положення про Європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу нашої країни, обумовлює необхідність по-новому підійти до сутності та змістовної спрямованості існуючих на сьогодні державних та суспільних інститутів її функціонування, включаючи й економіку.

Додатковим аргументом з цього приводу виступають й положення резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 25.09.2015 р. «Перетворення нашого світу: порядок

денний в галузі сталого розвитку на період до 2030 року», у якій закріплено 17 цілей та 169 завдань щодо їх реалізації, більшість з яких пов'язані з удосконаленням світової та національних економік.

Проте, як свідчить практика, в Україні на цьому шляху виникла низка об'єктивних перешкод, які впливають на процес правового регулювання та реалізації державної політики щодо забезпечення сталого розвитку її економіки.

У першу чергу, на ефективність зазначеної діяльності впливає розпочата у 2014 році як гібридна війна та продовжена у 2022 році у формі відкритої воєнної агресії РФ проти України, у результаті якої наша держава не тільки втратила значну кількість людських ресурсів, але й контроль за майже 20% своєї території, включаючи й економічний потенціал (зокрема, на протязі 3-х років війни населення України скоротилось на 10 млн. осіб, а збитки від неї склали 170 млрд. доларів США). При цьому, згідно офіційних даних, на окупованих територіях нашої держави РФ незаконно утримує 7,9 тис. осіб, а ще 2,8 тис. наших співвітчизників протиправно позбавлені волі безпосередньо у самій Росії.

Щодо інших обставин (у виді детермінаційного комплексу причин і умов), які негативно впливають на ефективність правового регулювання і реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, слід також віднести такі із них, як:

1) високий рівень злочинності у сфері господарської діяльності, включаючи й економічну її складову (ст. ст. 199-233 КК) (зокрема, якщо у 2013 році (напередодні гібридної війни рф проти України) було обліковано 11 тис. 104 зазначених правопорушень, що склало 2% у загальній структурі злочинності, то в подальші періоди, хоча їх кількість і зменшилась, але залишалась такою, що створювала потенційну та реальну загрозу для економічних відносин та їх сталого розвитку, а саме: у 2021 році мало місце 5 тис. 469 таких суспільно небезпечних і караних діянь (1,7%); 2022 р. – 3 тис. 414 (0,9%); 2023 р. – 4 тис. 840 (1%); 2024 р. – 5 тис. 139 (1%)). При цьому вказані оціночні показники злочинності суттєво не змінилися й у 2025 році;

2) правові прогалини, що пов'язані з регулюванням кримінально-правових відносин у сфері господарської діяльності, а саме: якщо за вчинення кримінальних правопорушень проти власності та інших об'єктів захисту, що закріплені у чинному КК України, законодавець встановив таку кваліфікуючу ознаку, як «вчинення суспільно небезпечних діянь в умовах воєнного або надзвичайного стану», то щодо так званих «економічних злочинів» таких видозмін у зазначеному Кодексі не здійснив;

3) геополітичні процеси сьогодення, що стосуються у тому числі й галузі економічної діяльності в Україні, які мають безпосередній вплив на формування Державного бюджету та його видаткової частини з питань соціального та іншого забезпечення економіки та населення;

4) низький рівень правової свідомості та культури суб'єктів законодавчої ініціативи (ст. 93 Конституції України) та інших суб'єктів нормотворчості, які «продукують» неякісні, безсистемні та соціально вразливі нормативно-правові акти та детермінують таким чином розвиток та вплив економічної злочинності на правовий порядок в нашій державі;

5) інші негативні джерела впливу на процес правового забезпечення економічної

діяльності в Україні та знижують у зв'язку з цим рівень ефективності запобігання даному виду злочинності в Україні, зокрема у частині нейтралізації, блокування, усунення тощо детермінаційного комплексу причин і умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень у сфері економіки.

Отже, в наявності складна прикладна проблема, що потребує вирішення й на науковому рівні, особливо, в умовах воєнного стану та післявоєнний період правового регулювання та реалізації державної політики сталого розвитку економіки України.

Як показали результати вивчення наукової літератури, над розв'язанням даної проблематики працюють такі учені, як: О. Ф. Андрійко, Є. О. Алісов, П. Ю. Битяк, І. Л. Бородін, І. С. Грищенко, Ю. М. Дьомін, І. Б. Заверуха, С. В. Ківалов, В. В. Коваленко, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Т. М. Кравцова, М. П. Кучерявенко, В. І. Курило, Є. В. Курінний, Т. А. Литковська, Д. М. Лук'янець, В. Я. Настюк, А. А. Олефір, О. П. Орлюк, О. І. Остапенко, П. С. Пацурківський, Г. О. Пономаренко, Д. В. Приймаченко, Н. Ю. Пришва, Т. О. Проценко, В. Й. Разводовський, О. П. Рябченко, Л. А. Савченко, Н. О. Саніахметова, О. Ю. Синявська, О. О. Теличкін, О. І. Харитонova, Х. П. Ярмачі та ін.

Поряд з цим варто зазначити, що у сенсі змісту предмета зазначеної наукової статті та з урахування умов воєнного стану в Україні, а також завдань післявоєнного періоду сталого розвитку її економіки комплексних наукових досліджень досі в нашій державі не проведено, що актуалізує необхідність їх здійснення у контексті існуючих у цій сфері суспільних відносин проблем.

Метою даної наукової статті є з'ясування змісту та сутнісної спрямованості міжнародно-правових актів щодо регулювання державної політики сталого розвитку економіки нашої держави, включаючи й період її функціонування в умовах воєнного стану та у післявоєнний період, та формулювання на підставі отриманих результатів науково обґрунтованих шляхів удосконалення правового механізму з означених питань в Україні.

Виклад основного матеріалу. Серед низки міжнародно-правових актів, які стосуються змісту предмета цієї наукової статті, у першу чергу, звертає на себе увагу резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 25.09.2015 р., на підставі якої затверджено Сталій розвиток на період до 2030 року [1]. Саме з урахуванням її концептуальних положень в Україні у 2019 році були затверджені Цілі сталого розвитку нашої держави до 2030 року [2], а також інші законодавчі акти з означеного питання [3].

Проте, як встановлено в ході даного дослідження, ні в першому, ні в другому нормативно-правових актах жодної Цілі, яка б стосувалась особливостей забезпечення сталого розвитку будь-якої держави, у тому числі її економіки, в умовах воєнного стану та у післявоєнний період їх функціонування, не визначено, що слід віднести до правових прогалин зазначених джерел та до тих детермінант, які потребують нейтралізації, блокування, усунення тощо на національному рівні в Україні у сьогоденні. Зокрема, у розпорядженні Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 р. № 1190-р [4], яке змістовно спрямоване на забезпечення Цілей сталого розвитку нашої держави, не тільки не акцентована увага на особливостях їх реалізації в умовах воєнного стану та у післявоєнний період, але й відсутній спеціальний розділ з означеної проблематики у контексті вирішення тих завдань,

які затверджені у вказаному рішенні Уряду України. Без сумніву, що у такій ситуації логічно було б державну програму, яка стосується Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, доповнити у частині першій абзацом такого змісту: «В умовах воєнного або надзвичайного стану реалізація Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року здійснюється за окремою державною програмою, що затверджується Кабінетом Міністрів України та в Законі України «Про Державний бюджет України», з урахуванням міжнародних джерел фінансування, кредитування та надання позик для нашої держави з боку відповідних суб'єктів міжнародної фінансової діяльності, яка має здійснюватись з дотриманням Конституції України».

У такому ж контексті варто видозмінити й зміст і спрямованість й частини другої вказаних Цілей, доповнивши її пунктом 2-1 наступного змісту: «Розробку та реалізацію Цілей сталого розвитку України за окремою державною програмою, що враховує особливості її функціонування в умовах воєнного стану та реальних асигнувань, які надаються у зв'язку з цим відповідними суб'єктами міжнародної фінансової діяльності».

Як видається, мають бути у певній мірі видозмінені й Завдання, які забезпечують сталий розвиток України на період до 2030 року [4].

Зокрема, пункт 1 розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 р. № 1190-р [4] у кінці речення необхідно доповнити словосполученням «з урахуванням воєнного або надзвичайного стану в Україні та стану і рівня надання кредитів і позик з боку відповідних суб'єктів міжнародної фінансової діяльності» та викласти цей пункт державної програми у новій редакції.

Крім цього вказане розпорядження Уряду України можна було б у розділі Ціль 17 доповнити завданням 3 «Особливості забезпечення сталого розвитку України та партнерських відносин із суб'єктами фінансово-економічної діяльності національного та міжнародного характеру з урахуванням особливостей функціонування нашої держави в умовах воєнного або надзвичайного стану» та викласти його у такому змісті: «Забезпечення сталого розвитку України та партнерських відносин з національними та міжнародними суб'єктами фінансово-економічної діяльності в умовах воєнного стану здійснюється за окремою державною програмою, затвердженою на рівні Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України».

Необхідність такої видозміни змісту вказаних державних програм обумовлена також наступними обставинами, а саме:

1) Особливостями функціонування України в умовах відкритої військової агресії проти неї російської федерації [5] та тих реальних загроз як для національної безпеки зокрема так і для економіки, які існують у сьогоденні [6].

2) Наявність у законодавчих актах України спеціального правового інституту, пов'язаного з особливостями діяльності держави в умовах воєнного або надзвичайного стану (ст. 64 Конституції України; Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану»).

3) Специфічними (забюрократизованими) процедурами надання воєнної та іншої, пов'язаної з нею, видами допомоги для України з боку як країн-союзників, так й інших зарубіжних партнерів [7].

4) Постійним щорічним збільшенням дефіциту Державного бюджету України

та системними проблемами щодо його формування в умовах воєнного стану [8, с. 73-84].

5) Інші проблеми, що стосуються забезпечення сталого розвитку економіки України в умовах воєнного стану [9].

Як встановлено в ході даного наукового пошуку, чимало запитань виникає і з приводу реалізації на території нашої держави й інших міжнародно-правових актів, які регулюють галузь економіки. Мова у даному випадку ведеться про співпрацю України з Міжнародним Валютним Фондом (МВФ), яка здійснюється на підставі, зокрема Закону України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій.

Сутність цієї проблеми полягає у тому, що:

а) у ньому відсутні будь-які ремарки (примітки, зауваження тощо) [10, с. 586], що стосувались би дотримання зазначеними суб'єктами міжнародно-правової діяльності норм Конституції України, яка була прийнята через чотири роки після затвердження вказаного вище Закону;

б) у зазначений Законодавчий акт до сьогодні, навіть з урахуванням особливостей і ризиків воєнного стану в Україні, не внесено жодних змін і доповнень;

в) розпочинаючи з часу прийняття даного Закону і до сьогодні, МВФ та інші зазначені суб'єкти міжнародної фінансової діяльності, надаючи кредити та позики для нашої держави, грубо порушують Конституцію України, посягаючи у певній мірі на державний суверенітет та незалежність України. При цьому Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та Президент України, як гарант додержання Основного Закону, не реагують на такі юридично значущі факти, що не тільки підриває авторитет нашої держави на зовнішній арені та в очах співвітчизників, але підвищує рівень реальних загроз, які посягають на основи національної безпеки.

Як приклад можна назвати ті вимоги, які пред'являє, зокрема МВФ для України при наданні кредитів, що носять не фінансово-економічний характер, а є політичними. Зокрема, у:

1) Меморандумах зазначеного суб'єкта міжнародних правовідносин постійно наголошується про видозміну змісту і сутності, а також організації формування та діяльності органів державної влади, що суперечить ст. 6 Конституції України (наприклад, що функціонування таких державних інституцій України, як НАБУ, САП, спеціального антикорупційного суду, т. ін.);

2) Меморандумах МВФ відсутні застереження про нецільове та неефективне використання наданих Україні кредитів, а, головне, про принципи юридичної відповідальності національних суб'єктів їх реалізації (наприклад, за розкрадання та інші тому подібні правопорушення, які вчиняються у зв'язку з наданням військової допомоги з боку США для України, кримінальна відповідальність наступає за законами даної держави);

3) Меморандумах відсутні норми про прозорість і публічність, а також про дотримання інших принципів економічної діяльності, пов'язаної з наданням кредитів для України, які є визначальними засадами діяльності МВФ, що закріплені у його статутних документах;

4) Меморандумах для України при наданні кредитів від МВФ висуваються й інші протиправні (з огляду норм Конституції України та міжнародного права) вигоди та обов'язки (про «замороження пенсій», підвищення тарифів на комунальні послуги, зменшення витрат на освіту і науку, т. ін.) [11].

Отже, виходячи з результатів проведеного аналізу діяльності МВФ в Україні, можна констатувати, що попри певні позитивні моменти співпраці зазначеного суб'єкту міжнародно-правових відносин, через низку правових прогалин і колізій у сьогоденні, враховуючи потенційні та реальні загрози, які посягають на національну безпеку України, мають бути якісно видозмінені ті законодавчі акти, що регулюють галузь економіки та впливають у зв'язку з цим на ефективність процесу правового забезпечення державної політики сталого розвитку економіки України в умовах воєнного стану та у післявоєнний період її функціонування.

Для удосконалення правового механізму з означеної проблематики, а також усунення, блокування, нейтралізації тощо детермінаційного комплексу причин і умов, що перешкоджають сталому розвитку вказаної сфери суспільних відносин та породжують випадки вчинення правопорушень економічного характеру, логічно було б Закон України, що стосується вступу нашої держави у МВФ та інші міжнародні фінансові організації [12], доповнити ст. 1-1 «Принципи співпраці України з відповідними міжнародними фінансовими організаціями» та викласти її у такій редакції: «Співпраця України з визначеними у цьому Законі міжнародними суб'єктами фінансової діяльності здійснюється на підстав норм Конституції України і ґрунтується на принципах верховенства права, законності, публічності та прозорості, а також інших керівних засадах, що визначені у загальновизнаних нормах міжнародного права і національних законодавчих актах, які регулюють дану сферу суспільних відносин. Забороняється укладання міжнародних договорів, які суперечать Конституції України».

Крім цього, зазначений законодавчий акт слід доповнити ст. 9-1 «Юридична відповідальність за порушення міжнародно-правових зобов'язань України» та викласти її в наступній редакції: «Суб'єкти міжнародної фінансової діяльності, що визначені у цьому Законі, за порушення його норм і недотримання принципів співпраці притягаються до передбачених видів юридичної відповідальності. У порядку регресу та на підставі відповідних норм цивільно-господарського та фінансового законодавства України з винних осіб стягуються завдані у процесі співпраці з міжнародними фінансовими організаціями збитки та шкода».

Знову ж таки, враховуючи, що з часу прийняття Закону України з питань вступу нашої держави у МВФ та інші фінансові міжнародні структури пройшло більше 20-ти років [12], суттєві зміни у соціально-правовому житті нашої країни, які відбулись за цей тривалий історичний період (зокрема, прийняття нових Господарського, Бюджетного, Цивільного кодексів та інших базових систематизованих законодавчих актів у галузі економіки [13]), цілком логічно було б викласти вказаний нормативно-правовий акт у цілому в новій редакції.

Висновки і пропозиції. Такий законодавчий підхід не тільки створить один із елементів ефективного забезпечення правового регулювання і реалізації державної політики сталого розвитку економіки України в умовах воєнного стану та у післявоєнний період її функціонування, але й дасть можливість нейтралізувати, блокувати, усунути тощо негативний вплив на цей процес різноманітних

фонових явищ (використання офшорних зон, виплату зарплати у «конвертах», «переписування» доходів, отриманих злочинним шляхом, на близьких родичів, т.ін.) та економічної злочинності.

Список використаної літератури

1. Перетворення нашого світу: порядок денний в галузі сталого розвитку на період до 2030 року: Відомості Генеральної Асамблеї ООН від 25.09.2015 р. URL: <https://uk.wikipedia.org>.
2. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
3. Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 686-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
4. Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні: схвалені Кабінетом Міністрів України від 29.11.2024 р. № 1190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
6. Економічна безпека України в умовах довготривалої війни. Експертно-аналітична доповідь. Київ: НISD, 2024. 71 с.
7. Військова допомога для України – Федеральне міністерство закордонних справ. URL: <https://Ukraine.diplo.de>.
8. Касьяненко Л. М., Миколаєнко П. М., Підгородецький В. О. Правове регулювання дефіциту бюджету України в умовах воєнного стану. Ірпінський юридичний часопис. 2023. № 3(12). С. 73-84.
9. Щодо економічного становища в умовах воєнного стану та напрямів його покращення. URL: <https://economics.org.ua>.
10. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. О. Єрошенко. Донецьк: ТОВ «Глорія Трейд», 2012. 864 с.
11. Як МВФ і ВТО управляють світом і руйнують країни. URL: <https://youtu.be/formzxgiqw8?si>.
12. Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій: Закон України від 03.06.1992 р. № 2402-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 33. Ст. 474.
13. Загальна характеристика законодавства у сфері економіки. URL: <https://bukit.net/books/27321>.

References

1. Peretvorennia nashoho svitu: poriadok denniy v haluzi staloho rozvytku na period do 2030 roku: Vidomosti Heneralnoi Asamblei OON vid 25.09.2015. URL: <https://uk.wikipedia.org> [in Ukrainian].
2. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].
3. Pytannia zboru danykh dlia monitorynhu realizatsii tsilei staloho rozvytku: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.08.2019 № 686-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].
4. Deiaki pytannia zabezpechennia dosiahnennia Tsilei staloho rozvytku v Ukraini: skhvaleni Kabinetom Ministriv Ukrainy vid 29.11.2024 № 1190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].
5. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].
6. Ekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh dovhotryvaloi viiny. Ekspertno-analitychna dopovid. Kyiv: NISD, 2024. 71 s. [in Ukrainian].
7. Viiskova dopomoha dlia Ukrainy – Federalne ministerstvo zakordonykh sprav. URL: <https://Ukraine.diplo.de>. [in Ukrainian].

8. Kasianenko L. M., Mykolaenko P. M., Pidhorodetskyi V. O. (2023). Pravove rehuliuвання defitsytu biudzhetu Ukrainy v umovakh voiennoho stanu. *Irpinskyi yurydychnyi chasopys*. № 3(12). S. 73-84. [in Ukrainian].
9. Shchodo ekonomichnoho stanovyshta v umovakh voiennoho stanu ta napriamiv yoho pokrashchennia. URL: <https://economics.org.ua>. [in Ukrainian].
10. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / ukl. O. Yeroshenko. Donetsk: TOV «Hloriia Treid», 2012. 864 s. [in Ukrainian].
11. Yak MVF i VTO upravliaiut svitom i ruiniut krainy. URL: <https://yotu.be/formzxgjqw8?si>. [in Ukrainian].
12. Pro vstup Ukrainy do Mizhnarodnoho valiutnoho fondu, Mizhnarodnoho banku rekonstruktsii ta rozvytku, Mizhnarodnoi finansovoi korporatsii, Mizhnarodnoi asotsiatsii rozvytku ta Bahatostoronnoho ahentstva po harantiiakh investytsii: Zakon Ukrainy vid 03.06.1992 № 2402-KhII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1992. № 33. St. 474. [in Ukrainian].
13. Zahalna kharakterystyka zakonodavstva u sferi ekonomiky. URL: <https://bukit.net/books/27321>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла 19.08.2025 р.

V. V. Kovalenko, Candidate of Legal Sciences, Doctoral Student
National Academy of Sciences of Ukraine
V. M. Koretsky Institute of State and Law
the Department of Public Administration Problems and Administrative Law
4 Triochsviatytska St, Kyiv, 01001, Ukraine
e-mail: kovalenko.v.v@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0009-8283-9267>

REGARDING THE CONTENT AND ESSENTIAL ORIENTATION OF INTERNATIONAL LEGAL ACTS RELATING TO THE REGULATION OF THE STATE POLICY OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT

Summary

This scientific article clarifies the content and, based on the results of the study, formulates the author's version of the concept of "international legal acts on the regulation and implementation of the policy of sustainable economic development".

The above-mentioned legal sources are also classified according to the criterion of their legal significance for Ukraine into five groups. At the same time, it is stated that all such groups must meet the requirements of Part 2 of Article 9 of the Constitution of Ukraine, namely, the conclusion of international treaties that contradict it is possible only after making appropriate amendments to the said Fundamental Law, which is quite relevant in the conditions of open military aggression by Russia against our country, the main task of which is to encroach on national interests and, in general, on the national security of Ukraine.

Based on the existing problems in this regard, which are associated with encroachment, including on objects of legal protection in the field of economics, this work proposes a number of scientifically substantiated measures aimed at improving the legal mechanism for regulating and implementing the state policy of sustainable development of the economy of Ukraine under martial law, taking into account the generally recognized international legislative and theoretical and doctrinal approaches.

It is proven that the need to amend the current legislation of Ukraine, which regulates economic activity, is due to the peculiarities of its functioning under martial law and the consolidation of a special legal institution in it on this matter (in particular, in Article 64 of the Constitution of Ukraine and in the Law of Ukraine "On the Legal Regime of Martial Law").

